

„Vždycky jsem rád, když s tím začneme brzy,“ pochvaloval si dědeček, „dřív, než přibude komárů.“

Asi tak v sedm hodin jste mohli slyšet, pokud jste stáli pod oknem jídelny a pozorně poslouchali, jak vržou židle odsouvané od stolů a jak si někdo pohrává se zažloutlými klávesami starého pianu. Škrtały sirky, první talíře už bublaly v mýdlové pěně a cinkaly na policích, odněkud se ozývala tichá hudba z fonografu. S nadcházejícím večerem se pak dům od domu ve zšeřelých ulicích začali objevovat na stinných verandách pod obrovskými duby a jilmy lidé jako panáčkové a panenky věšticí na nástěnných barometrech slunečné nebo deštivé počasí.

Strýček Bert, možná dědeček, potom otec a některý z bratranců – nejprve vyjdou do sladkého hustého večera muži a budou vyfukovat oblaka kouře, zatímco z vychládající kuchyně za nimi se budou ozývat hlasy žen pořádajících svůj vesmír. Potom první mužské hlasy dostoupí z okraje verandy až k chlapcům namačkaným na ošoupaných schodech nebo kolem dřevěných zábradlíček, odkud během večera určitě něco spadne – ať už jeden z kluků nebo truhlík pelargonii.

Nakonec se za výplní dveří mihnou jako duchové babička, prababička a maminka, vyjdou ven a muži vstanou, předsednou si a nabídnou jim místa. Ženy si s sebou přinesou nejrůznější vějíře, složené noviny, bambusové měchačky nebo navoněné kapesníčky, jimiž se budou při řeči ovívat.

O čem to vlastně celý večer mluvili, si druhý den už nikdo nevpomene. Nebylo důležité, o čem dospělí hovoří; podstatné bylo jen to, že se zvuk hovoru přeléval přes keřky kapradin, které obklopují verandu ze tří stran, podstatné bylo, že tma zaplnila město jako černá voda zaplavující domy, zažhnuly špičky doutníků a hovor se táhl dál a dál. Ženské klepy vyburcovaly první komáry, kteří se ztřeštěně roztančili ve vzduchu. Mužské hlasy pronikaly až do dřevěných trámů domu; když jste zavřeli oči a přiložili ucho k prkenné podlaze, slyšeli jste hřmot mužských hlasů jako nějaké vzdálené politické zemětřesení, stálé a nekonečné, jen občas přeskakující o stupeň výš nebo níž.

Douglas si lehl na záda na vyschlá prkna verandy, dokonale uklidněný a uspokojený těmi hlasy, které budou znít celou věčnost, budou se navždy mumlajícím proudem přelévat přes jeho tělo a zavřená víčka do ospalých uší. Houpací židle zněly jako cvrčci, cvrčci zněly jako houpací židle a v mechem obrostlém sudu s dešťovou vodou pod oknem jídelny se líhla další generace komárů, která poskytne těm budoucím nekonečným létům téma k hovoru.

Sedět za letního večera na verandě bylo tak příjemné, tak snadné a tak uklidňující, že ani nebylo možné se toho nabažit. Tyhle obřady byly dobré a trvalé: zapalování dýmek, bledé ruce pohybuující ve tmě pletacími dráty, pojídání eskyma zabaleného ve staniolu, přicházející a odcházející lidé. Během večera se totiž na návštěvách vystřídali všichni: sousedé z druhého konce ulice i odnaproti, slečna Fern a slečna Roberta ve svém elektrickém vozítku, které svezly Toma nebo Douglase kolem bloku a pak přišly na verandu, aby se posadily a vějíří si chladily rozpálené tváře; nebo vetešník pan Jonas, nechal svůj vůz a koně schované v ulici a vystoupil po schodech k prasknutí nabitý slovy, přičemž vypadal tak svěže, jako by to, co chtěl říci, ještě nikdy nikomu neřekl, a vlastně to skutečně nikdy nikomu neřekl. A nakonec se děti, které už neviděly na poslední kolo schovávané nebo fotbalu s plechovkou, přiřítily celé rozzářené a udýchané přes ztichlý trávník, neslyšně jako letící bumerangy, a postupně se nořily do povídání a povídání a povídání na verandě, které na ně nakonec dolehlo a pomalu stáhlo dolů, do spánku...

Ach, ta nádhera, ležet uprostřed noci z kapradí, trávy a ševelících, uspávajících hlasů, které splétaly jednotlivé díly tmy dohromady. Douglas ležel tak tiše a nehnutě, až dospělí úplně zapomněli, že tam je a že vnímá všechny jimi probírané plány, co udělat s jeho nebo jejich budoucností. A monotónní hlasy dál pluly mezi oblaky cigaretového dýmu prosvícenými měsícem, zatímco můry jako oživlé okvětní plátky jabloní jemně narážely do vzdálených pouličních luceren a hlasy přešly k budoucím letům...

Toho večera se před trafikou sešla skupina mužů, aby zapalovali vzducholodi, potápěli bitevní lodě, vyhazovali do povětří muniční továrny, a hlavně aby si ve svých porcelánových ústech vychutnali tytéž bakterie, které je jednoho krásného dne sklátí do hrobu. Oblaka jejich doutníkového kouře, plného zkázy a zmaru, stoupala a vířila kolem nervózní, nezřetelné postavy, která naslouchala zvuku rýčů a lopat a monotónnímu prozpěvování „prach jsi a v prach se obrátíš“. Ta postava patřila Leu Auffmannovi, městskému zlatníkovi, který nakonec rozšířil své velké vlhké hnědé oči, rozhodil dětské ručky a zoufale vykřikl:

„Nechte toho! Proboha, přestaňte s těmi hřbitovními řečmi!“

„Máš pravdu, Leo,“ přidal se dědeček Spaulding, který šel zrovna kolem na své večerní procházce se svými vnuky Dougla-sem a Tomem. „Ale všechny tyhle panikáře dokážeš umlčet jenom ty. Vymysli něco, co nám přinese krásnější, plnější a nekonečně radostnější budoucnost. Už jsi přece stavěl bicykly, opravoval hrací automaty, promítals filmy, no ne?“

„Jasně,“ přidal se Douglas. „Postavte nám stroj na štěstí!“

Muži se zasmáli.

„Moc se nesmějte,“ usadil je Leo Auffmann. „K čemu jsme doteďka používali stroje? Jenom abysme mohli druhé rozplakat! Pokaždé když to vypadá, že se člověk se strojem shodnou – bác ho, někdo přidá nějaký čep a už nám letadla shazují na hlavy bomby a auta nás srážejí do propastí. Co je na tom špatného, že ten kluk tady chce stroj na štěstí? Nic! Vůbec nic...“

Jeho hlas pomalu slábl, jak se Leo Auffmann blížil k chodníku, kde pohladil své kolo, jako by to bylo nějaké zvíře.

„Co můžu ztratit?“ mumlal si pro sebe. „Sedřu si prsty, přijdu o pár liber železa, probdím nějakou tu bezesnou noc? Udělám to, Bůh mi pomáhej“

„Leo,“ volal za ním dědeček, „nechtěli jsme –“

Jenže to už Leo Auffmann ujížděl teplým letním večerem k domovu a z dálky k nim doléhal jeho hlas: „... udělám to...“

„Teda,“ pronesl Tom v posvátné hrůze, „já se vsadím, že to *fakt* udělá.“

Kdo ho viděl, jak jede večer po dlážděných ulicích, pochopil, že Leo Auffmann patří k těm, kdo proplouvají životem a dokážou se těšit z toho, jak šustí bodláky v trávě rozčeřeně horkým větrem nebo jak syčí elektrické dráty na stožárech zmáčených deštěm. Byl z těch, kterým přináší radost, a nikoli utrpení uvažovat za bezesných nocí o tom, zda se velké vesmírné hodiny zastavují, nebo zda se naopak natahují, kdo ví? Často se v noci, když naslouchal okolním zvukům, rozhodl napřed pro jedno a pak pro druhé...

Jaké jsou největší přelomy v lidském životě, uvažoval, když šlapal do pedálů. Narození, dospívání, stárnutí, smrt. S tím prvním se nedá udělat nic. Ale co ty tři ostatní?

U stropu jeho hlavy se otáčela kola stroje na štěstí s paprsky ze zlatého světla, stroje, který pomůže chlapcům přejít od broskvového chmýří k pichlavému roští a děvčatům od ošklivých káčátek k labutím. A až přijde čas, kdy se váš stín nakloní přes celou zemi a vy budete ležet v noci na lůžku se srdcem tepajícím miliardou tepů za minutu, bude muset jeho vynález dopřát člověku klidné spočinutí v napadaném listí, tak jako se kluci, kteří si na podzim spokojeně lehají do nahrabaných kupek, rádi stávají součástí toho, jak umírá celý svět...

„Tatí!“

Jeho šest dětí – Saul, Marshall, Joseph, Rebecca, Ruth a Naomi, bylo jim od pěti do patnácti let – běželo přes trávník, aby mu podržely kolo; sesypaly se na něj všechny najednou.

„Čekali jsme na tebe. Máme zmrzlinu!“